

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКІ ЗАХОДИ ТА ЗАНЯТТЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

УДК 37.016:81'243]:172.15

DOI: 10.12958/2227-2747-2025-2(189)-99-108

Федічева Наталія Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Україна.

nvfedicheva@yahoo.com

<https://orcid.org/0000-0001-8012-5636>

Перепада Дар'я Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава, Україна.

dariaperepadia@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-9133-7244>

Для цитування: Федічева Н. В., Перепада Д. О. Інформаційно-просвітницькі заходи та заняття з іноземних мов як засіб патріотичного виховання молоді. *Освіта та педагогічна наука*. 2025. № 2(189). С. 99–108. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2\(189\)-99-108](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2(189)-99-108).

References (стандарт APA): Fedicheva, N. V., & Perepadya, D. O. (2025) *Informatsiino-prosvitnytski zakhody ta zaniattia z inozemnykh mov yak zasib patriotychnoho vykhovannia molodi* [Information and Educational Activities and Foreign Languages Classes as a Means of Patriotic Education of Youth]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 2(189), 99–108. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2\(189\)-99-108](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2025-2(189)-99-108) [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Суспільно-політична ситуація, що склалася в Україні та в усьому світі, вимагає виховання в молоді почуття активної громадянської позиції та патріотизму. На сучасному етапі інтеграції України до загальноєвропейського співтовариства, що є природним наслідком здобуття Україною незалежності, особливої гостроти набуває проблема відтворення в суспільстві духовної, високоморальної особистості – гуманіста, громадянина, патріота України. Патріотичне виховання мо-

лоді сьогодні є не тільки одним із найголовніших пріоритетів гуманітарної політики України, а й важливим складником її національної безпеки. Національно-патріотичне виховання – це спрямована на молодь «комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших

соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави» (Бібік, 2004, с. 47–53).

Аналіз актуальних досліджень. Патріотизм є важливим чинником національної та громадянської злагоди в незалежній Україні, і тому університет має бути осередком становлення громадянина-патріота своєї держави. У цьому контексті слід згадати прізвища таких українських педагогів – Б. Грінченка, М. Грушевського, М. Драгоманова, А. Макаренка, К. Ушинського, В. Сухомлинського, О. Духновича. Зокрема, А. Макаренко і В. Сухомлинський радили прищеплювати молоді високі почуття вірності й відданості Батьківщині. У сучасній педагогічній науці окремі аспекти патріотичного виховання у своїх наукових працях розглядають Н. Бібік, Л. Вікторова, Н. Волошина, А. Капська, Лей Кунь, Д. Перепада, О. Пометун, І. Репко, С. Сьомін та ін. Н. Бібік, Д. Перепада та Н. Федічева наголошують, що національно-патріотичне виховання має базуватися на українознавстві, яке сприяє формуванню уявлень про власну культуру та її самобутність.

Проблематику громадянської соціалізації досліджували не тільки українські, а й такі зарубіжні вчені, як Д. Браун, Ч. Бюхмюллер, К. Кірбі, Т. Ліккон, Л. Кун, Дж. Патрик, І. Тосуогли. Окремі аспекти вивчення досвіду американської педагогіки репрезентовано в працях А. Ковтонюка, М. Красицького, О. Пометун та ін. Разом з тим досвід патріотичного виховання в країнах ЄС, НАТО та Китайській Народній Республіці поки що недостатньо висвітлено в студіях вітчизняних науковців.

Мета статті – проаналізувати досвід роботи з національно-патріотичного виховання студентської молоді в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Методологія та методи дослідження. У роботі застосовано комплексний міждисциплінарний підхід, що включає педагогічну теорію, соціальну психологію і лінгвістику. Теоретичний аналіз робіт і концепцій щодо патріотичного виховання дозволяє розглянути механізми формування громадянської ідентичності та національної свідомості через освітній процес, зокрема на заняттях з іноземних мов. Порівняльний аналіз передбачає вивчення позитивного досвіду країн ЄС та НАТО, а також Китайської Народної Республіки щодо патріотичного виховання студентської молоді, елементи якого успішно впроваджуються й реалізуються в освітньому процесі та в рамках діяльності Молодіжного клубу східних культур ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Виклад основного матеріалу.

З метою формування національної свідомості й почуття патріотизму на засадах духовності та моральності Урядом України здійснено підготовку окремих статей про державницьке, громадянське, національно-патріотичне, правове, екологічне виховання (Концепція національно-патріотичного виховання, 2015). У «Концепції соціально-гуманітарної роботи Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» підкреслено, що «ідеал виховання – це громадянин України, наділений загальнолюдськими й національними цінностями, який керується у своїй діяльності вимогами загальнолюдського й національного етикету, спроможний діяти креативно в сучасних умовах, це справжній патріот, який дбає про власну честь і гідність» (Концепція соціально-гуманітарної роботи, 2021).

У країнах Європейського Союзу та НАТО патріотичне виховання інтегрується в ширший контекст громадянської освіти й формування демократичної культури. На відміну від класичного, здебільшого етноцентричного трактування патріотизму, європейські моделі акцентують увагу на вихованні соціально відповідального громадянина, здатного до критичного мислення, поваги до прав людини та активної участі в розвитку суспільства. У Франції,

наприклад, державна система освіти реалізує обов'язкові курси з громадянсько-морального виховання, що спрямовані на формування національної єдності через осмислення цінностей Республіки, її історії, символіки та норм правового співіснування.

У Німеччині громадянське виховання акцентовано на переосмисленні історичних помилок, зокрема тоталітарного минулого, та формуванні відповідальності за демократичні процеси. Такий підхід передбачає розвиток чутливості до суспільних трансформацій, толерантності та громадянського активізму. У Скандинавських країнах громадянська освіта інтегрується в усі рівні освітньої системи, з акцентом на цінностях рівності, плюралізму, екологічної свідомості та міжкультурного порозуміння. Водночас у Польщі патріотизм зберігає тісний зв'язок з культурною пам'яттю, релігійними традиціями та історією боротьби за незалежність. Через заходи, участь у річницях державотворчих подій, символічне осмислення постатей героїв освітній процес набуває чітко артикульованого національного складника.

Зазначимо, що в країнах НАТО патріотичне виховання поєднується з безпековими орієнтирами – формуванням стратегічної свідомості, оборонної культури та солідарності в межах транснаціональних спільнот. Це сприяє вихованню особистостей, спроможних не лише любити свою державу, а й розуміти її роль у глобальному безпековому середовищі.

Отже, європейські підходи до патріотичного виховання демонструють ефективність моделей, що ґрунтуються на поєднанні національних і універсальних цінностей. Вони підкреслюють, що патріотизм у XXI столітті – це не сліпа відданість символам, а свідоме прийняття відповідальності за майбутнє своєї держави та готовність діяти відповідно до демократичних і гуманістичних принципів. Урахування цих тенденцій є актуальним і для українського освітнього простору, зокрема у сфері викладання іноземних мов, де порівняння культурних моделей сприяє формуванню націо-

нально свідомої, критично мислячої й відкритої до діалогу особистості (Сьомін, 2016).

В умовах переосмислення власного місця в європейському просторі Україна звертається до стратегічного досвіду цих країн, адаптуючи його до національного освітнього середовища. У цьому контексті особливої актуальності набуває формування нової концепції національно-патріотичного виховання майбутніх фахівців, котрі працюватимуть в інтересах країни. Це передбачає визначення та реалізацію таких педагогічних умов, що найбільш ефективно сприятимуть формуванню патріотичної самосвідомості студентської молоді (Вікторова, 2022). ДЗ «Луганський національний університет» непохитно реалізує ці завдання, послідовно інтегруючи ідеї національного відродження, громадянської відповідальності та міжкультурного діалогу в освітній процес. Цей заклад освіти постає не лише академічною інституцією, а й осередком формування духовних, етичних і патріотичних цінностей, спроможним відповідати на виклики часу. Системна робота університету з патріотичного виховання орієнтована на підготовку фахівців, здатних не тільки володіти професійними компетентностями, а й активно долучатися до розбудови демократичного суспільства, зберігати історичну пам'ять і працювати на благо українського народу в умовах глобалізованого світу.

Вивчення іноземних мов у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» спирається на основні принципи компетентнісного підходу. Компетентність розглядається як комплексна інтегрована характеристика особистості, що охоплює сукупність знань, умінь, навичок і ставлень, необхідних для ефективного виконання професійних чи соціальних функцій, розв'язання завдань і досягнення результатів, які відповідають певним стандартам у тій чи тій сфері діяльності. Відтак, компетентнісний підхід визначається як спрямованість освітнього процесу на розвиток базових і предметно зорієнтованих компетентностей, які у своїй сукупності утворюють загальну компетентність особистості як інтегральну якісну характе-

ристику. Особистісний компонент професійної підготовки частково формується в межах освітнього процесу, і тому в університеті створено сприятливе середовище для всебічного розвитку студентської молоді (Клочко & Дубова, 2006).

Патріотичне виховання студентської молоді в умовах сучасної освіти розглядається як невід'ємний складник компетентнісного підходу, що передбачає формування не лише знань, але й ціннісно-мотиваційних, емоційно-вольових та поведінкових компонентів особистості. В умовах трансформаційних процесів в українському суспільстві, зумовлених і внутрішніми реформами, і зовнішніми викликами, особливої актуальності набуває завдання виховання громадянина-патріота, здатного до активної участі в розбудові демократичної держави.

Університетське середовище, зокрема, має потужний потенціал для реалізації патріотично-формувального підходу. Це досягається через упровадження тематичних курсів, організацію науково-просвітницьких заходів, волонтерських ініціатив, участь у проєктах, адже, окрім базових знань про державу, її символіку та історію, пріоритетним аспектом є можливість реалізовувати власну громадянську активність у практичній площині.

Отже, патріотичне виховання в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» не є додатковим елементом, а постає ключовим чинником формування компетентної, відповідальної, національно свідомої особистості. Соціально-гуманітарну роботу серед здобувачів вищої освіти у тій чи тій формі проводять усі викладачі, зокрема викладачі іноземних мов. Загальновідомо, що іноземна мова як навчальна дисципліна гуманітарного блоку має неабиякий вплив на формування громадянина-патріота своєї держави (Стратегія, 2019; Концепція соціально-гуманітарної роботи, 2021). Саме тому викладачі іноземних мов шукають способи максимально розкрити потенціал своєї дисципліни з метою формування почуття громадянської гідності і любові до своєї Батьківщини.

Багато викладачів іноземних мов у різних країнах світу висловлюють своє прагнення нести відповідальність за сприяння активній стурбованості світовими проблемами та постійно розмірковують про те, як підготувати студентів до того, щоб вони стали гідними громадянами світу. Д. Браун стверджує, що «викладачі мов повинні бути агентами змін у світі, який потребує змін від конкуренції до співпраці, від безсилля до розширення можливостей, від конфлікту до його вирішення, від упередження до розуміння» (Brown, 2015, с. 67). Отже, одним із завдань заняття з іноземної мови є формування національного світогляду, патріотизму, любові до України, поваги до її героїв, історичного минулого та сьогодення.

Викладачі англійської та східних мов ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» протягом років використовують багатий потенціал своїх дисциплін з метою патріотичного виховання студентської молоді. Вони розробляють навчальні матеріали англійською та китайською мовами і продовжують плідно працювати у площині вдосконалення системи патріотичного виховання відповідно до «Стратегії розвитку Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2019 – 2025 роки» (Стратегія, 2019). Накопичений досвід показує, що покращенню роботи щодо патріотичного виховання сприятиме вивчення тем, приклади яких наводимо українською та двома іноземними мовами:

- «Національна ідея», «Національна культура», «Лідери та герої народу, нації, держави», «Українська держава та її символіка», «Вишиванка як знак єднання»;
- «National idea», «National culture», «Leaders and heroes of the people, nation, state», «The Ukrainian state and its symbols», «Embroidery as a sign of unity»;
- «国家理念», «民族文化», «人民、民族、国家领导人和英雄», «乌克兰国家及其国家标志», «刺绣衫是团结的象征».

Мета викладання іноземної мови реалізується через її комунікативну функцію, а засобами є підручники, посібники, методичні розробки до занять. На жаль, матеріали більшості сучасних підручників з англійської мови сфокусовані переважно на країнознавчих текстах. Тому патріотичне виховання на заняттях з англійської мови відбувається завдяки тому, що викладачі створюють власні матеріали за зазначеними вище темами, а також підбирають українськомовний та автентичний англомовний контент. Значну увагу викладачі англійської мови також приділяють застосуванню мультимедійних технологій, у яких одночасно використовують тексти, графіку, відеоматеріали та звуковий супровід. Така сукупність аудіо та візуальних повідомлень разом з інтерактивними методами навчання впливає на емоційні та понятійні сфери здобувачів освіти та водночас сприяє більш ефективному засвоєнню іншомовного матеріалу. Викладач є безумовно ключовою фігурою у формуванні національно-патріотичних почуттів студентської молоді, але велика роль належить і здобувачам, які самі шукають та опрацьовують іншомовну інформацію, готують власні повідомлення, доповіді та презентації.

Одним із сучасних ефективних напрямів реалізації національно-патріотичного виховання здобувачів вищої освіти в умовах інформаційно насиченого техногенного середовища є використання можливостей віртуального освітнього простору університету. Такий підхід сприяє розвитку низки ключових якостей: відчуття національної ідентичності та гордості за державу, сформованості патріотичних переконань і здатності до відповідальної громадянської поведінки, до вміння критично осмислювати соціальні процеси, інформацію та емоційні реакції суспільства (Вікторова, 2022). Застосування цифрових інструментів дозволяє трансформувати заняття з іноземних мов у площину патріотичного самовираження та рефлексії, наприклад, створення студентами блогів, відеосеїв, інфографіки про українську історію рідною та іноземною мовами поглиблює не лише

мовну компетентність, але й укріплює громадянську позицію, сприяє формуванню національно-культурної самоідентифікації. Крім того, цифрове середовище дозволяє реалізувати принцип відкритої освіти: здобувачі освіти долучаються до міжнародних проєктів, мають змогу порівнювати громадянські цінності різних суспільств, вести дискусії з представниками інших країн. Така взаємодія активізує емоційно-ціннісну сферу здобувачів освіти, формує в них стійку мотивацію бути носіями українських культурних кодів у глобальному світі.

Патріотичне виховання на заняттях з китайської мови відбувається через інтеграцію історичних, культурних та соціальних аспектів в освітній процес. Культурні паралелі, історичні аналогії та осмислення власної національної ідентичності стають невід'ємним складником навчальних програм з таких освітніх компонентів, як «Практичний курс китайської мови», «Історія китайської мови», «Історія китайської літератури», «Теорія і практика перекладу».

У процесі підготовки фахівців з китайської мови в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» традиційним є звернення до історичних і культурних джерел, зокрема, аналіз класичних текстів, таких як «Лунь Юй» (вислови Конфуція) та «Річкове прибережжя» (китайський роман XV ст., заснований на народних оповідях про подвиги й пригоди), на заняттях з китайської літератури відкриває перед здобувачами морально-етичні парадигми китайської традиції, що тісно пов'язані з поняттям служіння державі, честі й справедливості. Вивчення творчості китайських поетів, як, наприклад, Лі Бо, поглиблює розуміння історичних цінностей і любові до Батьківщини. Таким чином, сама собою виникає дискусія щодо важливості осмислення й української історії, котра створює основу для формування міжкультурного діалогу та переосмислення власної ідентичності крізь призму чужого культурного досвіду. Отже, аналіз художніх творів китайської класичної літератури слугує ефективним засобом патріотичного виховання: через образи героїв,

їхній моральний вибір, вірність обов'язку та любов до рідної землі актуалізуються аналогічні ціннісні орієнтири, релевантні й українському культурному контексту.

Патріотичний компонент також формується через мовну практику – аналіз афоризмів, прислів'їв, крилатих висловів, що репрезентують національні цінності. Дидактичне застосування мовних ігор сприяє кращому засвоєнню концептів патріотизму, спрямовуючи увагу здобувачів освіти на ідеї згуртованості, відповідальності та культурної спадкоємності. Результативність такої моделі значною мірою визначається впровадженням практичних методів: проектна діяльність із дослідження символів, дискусії щодо самоусвідомлення нації, дебати щодо мовної політики Китаю й України тощо.

Отже, комплексне вивчення китайської мови в контексті патріотичного виховання у вищій освіті передбачає формування ціннісної орієнтації через призму культури, історії та національної ідентичності. Відзначаємо, що велику роль також має організація відкритих і публічних подій, заходів, котрі сприяють інтелектуальному, культурному та духовному розвитку молоді, розширенню їхнього світогляду і загального рівня культури. Одним із прикладів заходів такого характеру може бути засідання Молодіжного клубу східних культур (далі Клуб), який було засновано в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» більше двадцяти років тому.

На засідання Клубу запрошуються представники інших культур, письменники, журналісти, перекладачі, науковці, випускники різних років. Викладачі, едвайзери академічних груп та здобувачі освіти готують презентації про східні культури, перші програми сходознавчого напрямку в університеті, особливості спілкування з представниками східних культур. У березні 2025 року всі дотичні до Клубу провели захід у вишиванках на знак єднання з усіма, хто вірить у Перемогу, підтримує рідне, шанує традиції та працює задля майбутнього України. На засіданнях Клубу проводяться інформативні зустрічі, пере-

глядаються відео про історію створення та розвитку рідного університету, слухаються доповіді та навіть милуються цвітінням сакури для естетичного осмислення культури Японії.

Члени Клубу – переважно здобувачі освіти, котрі вивчають східні мови (китайську, японську), а отже, досвід східних країн, глибокий підхід до патріотичного виховання, що глибоко виکارбувався в їх мові, культурі і літературі, знаходиться в межах кола інтересів майбутніх сходознавців. Крім того, не останньою є роль зустрічей, присвячених святкуванню традиційних китайських свят, таких як Свято весни чи Цінмін (День душ), що полягає у формуванні внутрішнього зв'язку з національною культурою через мову ритуалів, символів і колективної пам'яті. Учасники охоче проводять паралелі з українськими святами, традиціями, що дає змогу не лише глибше зануритися в китайську культурну традицію, а й критично осмислити власну національну ідентичність. Вивчення й осмислення китайських традиційних свят дозволяє побачити, наскільки глибоко патріотичні цінності закорінені в культурі через традиції і свята. Це, своєю чергою, спонукає українську молодь уважніше придивлятися до власних обрядів і героїчних наративів – не як до абстрактних архаїчних явищ, а як до актуальних складників формування громадянської відповідальності.

Знайомство з китайською культурою на засіданнях Клубу не призводить до культурного відчуження, а навпаки – зміцнює відчуття приналежності до своєї спільноти. Патріотизм у Китаї є фундаментальною цінністю нації, її найважливішим духовним надбанням та потужним стимулом для захисту національної незалежності й гідності. Глибоко вкорінений у свідомості народу, він забезпечує єдність усіх етнічних груп, сприяє суспільній згуртованості та надихає молоде покоління на невпинне прагнення до розвитку й процвітання держави. Серед основних концепцій патріотичного виховання студентської молоді в Китаї, на котрі спирається патріо-

тичний складник діяльності Клубу, є реалізація мрії про відродження нації, що спрямована на формування прагнення до розквіту національного потенціалу країни та добробуту її громадян. Особливу увагу приділено вихованню молодого покоління, спонукаючи його до активної участі в розвитку країни, її захисті та відродженні, що забезпечує потужний духовний імпульс для досягнення великої мети – оновлення та зміцнення китайської нації (Лей Кунь, 2023).

Отже, китайський досвід патріотичного виховання, зокрема через мову, літературу, свята й ритуали, стає для молодих сходознавців ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» відправною точкою для переосмислення цінності рідної культури, історії та мови як важливих чинників національної консолідації. Зміцнення духовної єдності, згуртованості, культивування глибокої любові до родини та Батьківщини – ось ті компоненти, котрі чітко простежуються здобувачами освіти у процесі підготовки доповідей на засідання Клубу, під час проведення круглих столів, конференцій, семінарів і майстер-класів. Відтак, вони переймають ті самі почуття і до своєї країни, прагнення згуртуватися для досягнення однієї великої мети. Здобувачі освіти разом зі своїми викладачами охоче порівнюють мовні, культурні та літературні явища китайської й української мов, аналізують спільні і своєрідні риси сімейних традицій, історичні факти, фольклор, дискутують щодо різних аспектів життя та діяльності китайського і українського народів, виявляючи любов не тільки до рідної країни, а й повагу до унікальності та різноманітності культур інших народів, мови яких вони вивчають.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Змістом патріотичного виховання в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» є формування особистості, зорієнтованої на національні цінності, яка прагне розбудови демократичної, незалежної української держави. Упродовж навчання мо-

лодь усвідомлює свою приналежність до українського народу, проймається почуттями поваги до національної історії культури, традицій, звичаїв. У статті визначено педагогічний потенціал іноземної мови в системі формування громадянської свідомості й розвитку патріотичних почуттів здобувачів освіти та роль інформаційно-просвітницьких заходів, прикладом яких є робота Молодіжного клубу східних культур. Доведено, що патріотичне виховання молоді за допомогою іноземних мов у контексті освітньої діяльності Луганського національного університету імені Тараса Шевченка має глибоку концептуальну та практичну основу. Вивчення англійської та китайської мов відбувається не лише як засвоєння мовного матеріалу, а як цілісний процес формування громадянської свідомості, гідності, культурної самобутності. Іноземна мова є не просто предметом вивчення, а інструментом для усвідомлення цінностей власної культури та її взаємодії з іншими традиціями.

На основі проведеного дослідження відкривається низка перспективних напрямів для подальшої наукової розвідки у сфері патріотичного виховання засобами іноземної мови та міжкультурного діалогу. Насамперед, актуальним є подальше вдосконалення педагогічних моделей інтеграції патріотичного змісту в навчальні програми з іноземних мов; розробка методів залучення молоді до рефлексії над власною культурною спадщиною через порівняльний аналіз літературних, мовних і символічних елементів інших культур, зокрема китайської. На окрему увагу заслуговує аналіз ефективності різних форм просвітницько-публічної діяльності, як-от: майстер-класів, дебатів, міждисциплінарних проєктів і засідань різноманітних клубів та гуртків, у формуванні громадянської самосвідомості та посиленні внутрішньої мотивації молоді до вивчення рідної й іноземної культур. Доцільним є також дослідження впливу участі в таких ініціативах на формування національних ціннісних орієнтирів, а також вивчення динаміки їх розвитку в процесі навчання.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із розробкою автентичного навчального контенту з акцентом на національно-патріотичні теми, який поєднував би міжкультурний компонент із медіатехнологіями. Такий контент сприятиме не лише засвоєнню мови, а й розвитку емоційної чутливості, етичного мислення та ідентифікації себе як частини нації в глобалізованому світі.

Література

Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: колективна монографія*. Київ: К. І. С., 2004. С. 47–53.

Вікторова Л. Національно-патріотичне виховання студентської молоді засобами освітнього процесу у вимірах сучасності. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2022. Вип. 2. С. 221–227. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2022.262969>

Ключко Н. О., Дубова Н. Б. Формування громадянської компетентності студентів технічних університетів. 2006. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06knostu.php>

Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: схвалена Наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 року № 582. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS24863>

Концепція соціально-гуманітарної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»: станом на 25.05.2025 р.: затверджена Наказом ректора 26.03.2021 р. № 33-ОД. URL: https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/publ_info_koncepciya_soc_gum_r_lnu_2021..pdf

Лей Кунь. Теоретичні засади патріотичного виховання студентів у Китайській Народній Республіці. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 16–18 березня 2023 р.)*. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 826–828.

План дій щодо реалізації «Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017–2020 роки»: постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2017 р. № 743-р. Дата оновлення: 30.07.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-%D0%BF#Text>

Стратегія розвитку Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2019–2025 роки: затверджена Наказом ректора 27.09.2019 р. Дата оновлення: 30.09.2022, 26.04.2024. URL: https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/univ_development_strategy_2019-2025_zminy_2024.pdf

Сьомін С. В. Патріотичне виховання молоді як невід'ємна складова системи забезпечення національної безпеки України: аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень, 2016. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-06/patriotuzm-d0e63.pdf>

Про Стратегію національно-патріотичного виховання: затверджену Указом Президента України від 04.09.2024 р. № 608/2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text>

Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. San Francisco: San Francisco State University, 2015. 586 p.

References

Bibik, N. M. (2004). Kompetentnisnyi pidkhid: refleksyvnyi analiz zastosuvannya [The Competence-Based Approach: A Reflexive Analysis of Implementation]. *Kompetentnisnyi pidkhid u sучasnii osviti: svitovi dosvid ta ukraïnski perspektivi – The Competence-Based Approach in Modern Education: Global Experience and Ukrainian Prospects*. (pp. 47–53). Kyiv: K. I. S. [in Ukrainian].

Viktorova, L. (2022). Natsionalno-patriotychne vykhovannia studentskoi molodi zasobamy osvithnoho protsesu u vymirakh suchasnosti [Patriotic Education of University Students through the Educational Process in Contemporary Dimensions]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskooho derzhavnoho pedago-*

hichnoho universytetu – Collection of Scientific Papers of Uman State Pedagogical University, 2, 221–227. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2022.262969> [in Ukrainian].

Klochko, N. O., & Dubova, N. B. (2006). Formuvannia hromadianskoi kompetentnosti studentiv tekhnichnykh universytetiv [Formation of Civic Competence among Students of Technical Universities]. Retrieved from <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/txt/06knostu.php> [in Ukrainian].

Kontsepsiia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ditei ta molodi: skhvalena Nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.06.2015 r. No. 582 [Concept of National-Patriotic Education of Children and Youth: Approved by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated June 16, 2015 No. 582]. Retrieved from <https://ips.ligazakon.net/document/MUS24863> [in Ukrainian].

Kontsepsiia sotsialno-humanitarnoi roboty DZ «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka»: stanom na 25.05.2025 r.: zatverdzhena Nakazom rektora vid 26.03.2021 r. No. 33-OD [Concept of Social and Humanitarian Work at Luhansk Taras Shevchenko National University: dated May 25, 2025: approved by Rector's Order No. 33-OD of March 26, 2021]. Retrieved from https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/publ_info_koncepciya_soc_gum_r_lnu_2021..pdf [in Ukrainian].

Lei Kun. (2023). Teoretychni zasady patriotychnoho vykhovannia studentiv u Kytaiiskii Narodnii Respubliki [Theoretical Foundations of Patriotic Education of Students in the People's Republic of China]. *Psykhologo-pedahohichni problemy vyshchoi i serednoi osvity v umovakh suchasnykh vyklykiv: teoriia i praktyka – Psychological and Pedagogical Problems of Higher and Secondary Education in the Context of Contemporary Challenges: Theory and Practice: Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference.* (pp. 826–828). Kharkiv: H. S. Skovoroda KhNPU [in Ukrainian].

Plan dii shchodo realizatsii «Stratehii natsionalno-patriotychnoho vykhovannia ditei ta molodi na 2017–2020 roky»: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 09.10.2017 r. No. 743-p [Action Plan for the Implementation of the National Patriotic Education Strategy for 2017–2020: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 743-p dated October 9, 2017]. Last updated: 30.07.2024. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-n#Text> [in Ukrainian].

Stratehiia rozvytku Derzhavnoho zakladu «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka» 2019–2025 roky: zatverdzhena Nakazom rektora 27.09.2019 [Development Strategy of Luhansk Taras Shevchenko National University for 2019–2025: approved by Rector's Order on 27.09.2019]. Updated: 30.09.2022, 26.04.2024. Retrieved from https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/univ_development_strategy_2019-2025_zminy_2024.pdf [in Ukrainian].

Siomin, S. V. (2016). Patriotychne vykhovannia molodi yak nevvidiemna skladova systemy zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy: analitychna zapyska [Patriotic Education of Youth as an Integral Component of Ukraine's National Security System: Analytical Note]. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. Retrieved from <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-06/patriotuzm-d0e63.pdf> [in Ukrainian].

Pro Stratehiu natsionalno-patriotychnoho vykhovannia: zatverdzhena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 04.09.2024 r. No. 608/2024 [On the Strategy for National Patriotic Education: Approved by Decree of the President of Ukraine dated 04.09.2024 No. 608/2024]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text> [in Ukrainian].

Brown, H. D. (2015). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. San Francisco: San Francisco State University.

Федічева Н. В., Перепадя Д. О. Інформаційно-просвітницькі заходи та заняття з іноземних мов як засіб патріотичного виховання молоді

У статті визначено потенціал інформаційно-просвітницької діяльності та занять з іноземних мов у формуванні громадянсько-патріотичної компетентності здобувачів освіти. Схарактеризовано підходи до розвитку національної ідентичності, залучення молоді до історико-культурного спадку та формування усвідомленої громадянської позиції.

Розкрито роль викладача як агента патріотичного виховання через інтеграцію мовних, культурних і виховних компонентів. Окремлено досвід ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» щодо формування патріотичної свідомості здобувачів освіти, зокрема через реалізацію навчальних курсів, інформаційно-просвітницьких ініціатив і діяльності студентського клубу.

Підкреслено значущість поєднання міжкультурного підходу із ціннісними орієнтирами національної ідентичності. Представлено приклади інформаційно-просвітницьких заходів, зокрема засідання Молодіжного клубу східних культур. Аналізовано дидактичні засоби навчання на прикладі англійської та китайської мов і підкреслено значущість відкритого цифрового освітнього середовища як простору для плекання патріотичних цінностей і світоглядного розвитку. Висвітлено досвід патріотичного виховання в країнах ЄС, НАТО та КНР. Аргументовано доцільність адаптації окремих моделей у національний освітній контекст.

Ключові слова: патріотичне виховання, інформаційно-просвітницькі заходи, дидактичні засоби навчання, англійська мова, китайська мова.

Fedicheva N. V., Perepadya D. O. Information and Educational Activities and Foreign Languages Classes as a Means of Patriotic Education of Youth

The article identifies the potential of informational and educational activities and foreign language instruction in shaping civic and patriotic competences among education seekers. It characterizes the approaches to cultivating national identity, engaging youth with historical and cultural heritage, and nurturing a conscious civic stance.

The role of the educator is revealed as an agent of patriotic education through the integration of linguistic, cultural, and value-oriented components. The article outlines the experience of Luhansk Taras Shevchenko National University in fostering patriotic awareness among learners, particularly through implementing academic courses, outreach initiatives, and student club activities.

The significance of combining an intercultural approach with value-based orientations linked to national identity is emphasized. Examples of educational and civic outreach are provided, including Youth Club of Oriental Cultures meetings. Didactic strategies are examined using English and Chinese as cases, highlighting the relevance of an open digital educational environment as a space for cultivating patriotic values and worldview development. The article reviews practices of patriotic education in the EU, NATO countries, and China, and substantiates the need to adapt selected models to the national educational context.

Keywords: patriotic education, informational and educational initiatives, didactic teaching approaches, the English language, the Chinese language.

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

